

КОММУНИЗМ ЯЛАВЁ

КПСС Чăваш обкомёпе Чăваш АССР Верховнай Советён
тата Министрсен Советён органё

Орган Чувашского обкома КПСС, Верховного Совета
и Совета Министров Чувашской АССР

№ 26 (20159) • Юнкун, 1990 сълхи январён 31-мёшэ • Хаçат 1918 сълхи февральтенпе тухать • Хакё 3 пус

Кадрсемпе ёслесси—

Т Ё П Ы Й Т У

Парти комитетёсен çакна
ялан асра тытмалла

В. И. Ленин çапла палартнă: политика çымсем урлă пурнăçа кёрсе пырат. Политикăллă тёрёс съл-нёр туса хатёрленё, черетлэ задачăсем палартнă хыççăн ёс анăçлăхё кадрсенчен, вёсем активлăхёпе ответлăхёчен, пуçарулахёчен, организа-торла ёсёнен килет. Обществăра пурнăçа тараннăн çёнет-се пырас тесе Коммунистсен партиёнен парти ёсне, кадр-сем ёсне çёнелле йёркелеме хушат. Ку вăл мёнпур сыпăксене парти пурнăçен ленинла принципёсемпе норми-сене творчествалла анланме, пурнăçа кёртсе пыма кирлине пелтерет.

Пирён республикăри парти комитетёсенчен чылайăш ё кад-политикăн ленинла принципёсене сирёп тытса пырат, кадр-сем суйласа илнё, вёсене ырнаçтарса тухнă тата воспитани панă чухне парти хушин-ийтинне сине тёрсе пурнăçлат. КПСС Шупашкар хула комитетё, Шупашкар, Патăрьел, Хёрлэ Чутай райкомёсем, ака, хуçалăпа культура аталанăвён мёнпур участ-токёсене политика тёлёшёнчен писёхнё, хăйсен ёсне лайăх пёлекен, нравственност тёлёшёнчен сълте тёркан, массăсене хушшинче авторитет илнё, руководительсем ертсе пычёр тесе нумай тарăшасё.

Парти Йёпреç райкомё кадрсемпе ёслес енёпе пысăк опыт пухнă. Кунта ертсе пыранан работниксене аттестацилессине аван йёркеленё. Виç аттестаци комиссийё ёслет. Вёсене парти райкомён секретарёсем ертсе пырасё. Аттестаци умён вăл е ку руководитель пирки коллектив членёсен хушăшне ийтсе пелесё, çавна май коллективсене анкетăсем вăлсене парасё. Аттестацилени çынсен характеристиккине КПСС рай-комён бюрорё сирёплетет.

Кадрсене ертсе пырас ёс уйăрса лартма суйласа илес енё-не КПСС Муркаш райкомё пёлсе ёслет. Кунта кадрсем вё-реитсе хатёрлемелли, вёсене сирёплетсе хăвармалли система туса хунă. Ертсе пыранан работниксене пур сёрте та суйласё, вёсем хушшинча конкурс ирттересё. Районта колхозсемпе совхозсен творчествалла хушăшлакан хастарлă корпусне туса хунă. Апла пулми те, палăртнă КПСС обкомён бюрорё, ху-çалăх, предприятисен, организацисен шайёнче кадрсем суйласа илес, вёсене ырнаçтарса тухас ёс уçăнлăх варах-хăн сирёплесе пырат-ха, хăшлёр сёрте ертсе пыранан кадрсе-не ёрен хăтарни е урăх ёс куçарни çинчен тулли пелтерсе тарăсё.

Кадрсемпе тивёслипе ёслемем парти комитетёсем те пур. Нумаях пулмасть, сăмахран, КПСС обкомён бюрорё парти йёрен райкомё халăха ёсренчел, системăри сирёплетме илнел-е ертсе пынă.

Парти райкомё шкулти парторганизацисен структурин п-меллет, педагог-коммунистсён активлăхёне ответлăхне ёс-терас, вёсене ёс ырниçтарас, воспитани парас енёне сир-елесёр ёслет. Ертсе пыранан кадрсем нумай улăшнă тарăс-ё. Виç съл хушшинче тёрлэ сăлтавсене пула шкул тулăшнч-е ёс организаторёсем 50—60 проценте улăшнă.

Пашархантаракан тёлёшёнч тухат та пур. КПСС Шăмăршă райкомё, ака, «3а коммунизм» колхоз правленийёне партбю-ро çах ёсре пысăк сирёплетесем пуринне палартнă. Вёсем кадрсемпе пёр тёлёшёнч, планпа палартинне шута илес ёс-лени съл. Вăтам сипăрли кадрсем, тёрлэ специалистсем вёсёме-ушнă тарăсё. Кадрсен резервне туман. Зооветспециалист-сине форма заводуючийёсен халăхне.

ЎМЎРТУРА МАЛТА ПЫРАКАНСЕМ

Куславика районёнчи «50 лет Октября» совхозра сурăкне тиллэ хатёрленёсё. Укерчёк сичне (сулахайран сылтă-малла) Василий Рожков, Николай Козлов, Алексей Колесни-ков, Герман Ионов, Павел Варсонофьев, Владимир Смирнов, Герман Хорьков, Владимир Самолотов механизаторсене ку-

ратёр. Вёсем хăйсене шанса панă техникăна яланх юсавлă тытасё, сунтармалли-сёрмелли материалсемпе перекетлэ уç кураçсё.

Ю. Дмитриев фотоукерчёк.

ИРТТЕРСЕ ТУЛТАРНЎ

Элёрки улма-сырлапа пах-часимёс комбинатён коллек-тивё пурнăçемеш пилёсуйлă-хăн таваттамёш суйленч тух-аслă ёслерё, планпа пăхнă 1175 пин тенке ырашнне 1254,1 пин тенкелёх продук-ци туса кăларчё. сунталăкри планпа 106,9 процент тултар-чё.

Печенипе премёк пёсорекеп пехра нумай съл хушшин-и Л. Николаевăпа М. Парамо-нова ертсе пыранан бригадă-сем тарăшасё. 1989 сълта вёсем планпа пăхнă 250 тон-на ырашнне 345 тонна пиче-нипе пёрмек ёсёрнё.

Консервна цехёне ёсленч-сем те лайăх тёлёх кăтар-тасё. Л. Федоровăпа М. Яковлева ертсе пыранан бри-гадăсен членёсем, баннăсене хуçласа пыранан М. Обакон-вапа Т. Ефимовăпа тата ыт-тисем йста та тарăшлă. Вё-сем планпа пăхнă 400 пин ус-лошнăй банка ырашнне 545 пин услошнăй банка консер-валă.

СССР Верховнай Советёй депутатё Элчен районёнчи «Слава» колхозри А. А. Дмитриев механизатор. Па-тарёленч тата ытти ялсене-че пулса, суйлавсёсене час-часлах йышанат. Акă, липа-рён 19-мёшенче вал Перло-майски ял Советён сессине хушманчё. Пёр кун маларах район центрёнчи суйлавсёсе-не йышанчё. Çах кун 20 суй-лавсă пулчч ун патенч.

Суйлав умён

ХАЛĂХПА ПЁРЛЕ

Хăшпёрисем вутăпа, сёркăм-ранка тивёстермешнён пу-лăшма йытрёс. Ялти суту-илёве лайахлаатас йытава та сирёч хуçнарёс.

Тенер кунне А. Дмитриев 7-меш профтехучилищере ёс-ленчсемпе тата вёренчене-семпе тел пулчч, вёсеп пур-нăçене тата ёс-хёлепе пал-

лашрё. Алексей Александров-нич суйлавсёсешён тарăш-ни куç умёнчех. Тёслехрен, вăл мана та утă-улам туян-ма, мунчана юсама 3 кубо-метр йыпăс тупса пама пу-лăшрё. Çавăншăн депутата тав таватăп.

М. СПИНОВ.

ЯЛ СЕНЕЛЕТ

Турхан ялă район цен-трёнчи 18 километра ыра-шнă. Ич съл янла утă ситме сăмахлах марчч. Уа-рамах суртунне, вёренчине съл ситме малача сиралла, Анлобуссем те суйлав сир-е. Халё район центрёнче Турхан ситчечен ас-фалт сарнă съл. Тавар съл-ла.

биль, тракторсем уварнă. Вёс умёнчех сенеелет Тур-хан. Ялта сене суртсем сир-елесё. «Росси» колхоза иреленч сине пысăк сур-та нуса. Утă халё из Со-ветёс, почта уйрăме ыраш-нă, сел-лелли, антенна сурт-сене колхоз хăн пайене туса лартнă. Асăннă объектсене лартнă. Асăннă объектсене лартнă.

сё. Ситес суйленч Турхан Урмаси ялне ситчечен ас-фалтлă съл хуçа, участок-ри болончан сене суртне, йултав суртне туса лар-ма паларнă. Паллах, ыра-ёсепе пуçаруш — колхоз председателе Николай Фе-дорович Липини. 112-меш Турхан суйлав округё тарăх-ана Чăваш АССР халăх де-путаче пĕрлешмелли кандидата та-ратнă. Липини 40 сълта та ситмен-ха. КПСС членё, ас-сă пеллă илнё. Шахан ял-нă.

Чăваш АССР Верховнай Советён Президиумён УКАЗЁ

В. С. КРАСНОВ ЮЛТАША ЧАВАШ АССР АПАТ-СИМЕС
ТАТА ПРОДУКЦИ СУТАН ИЛЕС ЁС МИНИСТРЕ ПУЛМА
УЙАРСА ЛАРТАССИ ÇИНЧЕН

Чăваш АССР Верховнай Советён Президиумё çапла йыш-илти

Валериян Семенович Краснов юлташа Чăваш АССР апат-симёс тата продукци сутан илес ёс министр пулма уйăрса лартас.

Чăваш АССР Верховнай Советён Президиумён
Председателё А. ЛЕОНТЬЕВ.

Чăваш АССР Верховнай Советён Президиумён
Секретарё И. СТЕКОЛЬЩИКОВА.

Шупашкар хули, 1990 сълхи январён 30-мёшэ.

Валериян Семенович Кра-снов 1938 сълта суралнă, чăваш. 1963 сълтанпа КПСС членё, аслă пеллă илнё. 1963 сълта Чăваш ялхуçалăх институтён-чен вёренч тухнă. Ялхуçалăх наукисен кандидачё.

Хăйён ёс биографияне 1956 сълта Муркаш районёнчи «Ко-лос» колхозра колхозникра пуçланă. 1957—1964 сълсенче Улатар районёнчи Кире вăрман комбинатёнче электромонтер, Мари АССРёнчи Горнома-

рийски районёнче «Юрискань» совхоз агрономё пулса ёсленё. 1964—1974 сълсенче Муркаш районёнче колхоз председате-ленч. «Передовик» совхоз ди-ректорёнен ёсленё. 1974—1979 сълсенче — районти ялхуçалăх управленийён начальнике, ха-лăх депутачесен Муркаш рай-он Советён ёставкомён пред-седателё. 1979 сълтанпа — КПСС Муркаш райкомён пёр-ремёш секретарё.

Чăваш АССР Верховнай Советён Президиумёнч

Чăваш совет музыка искус-ствини тавă тивёслё ёсешнён Чăваш АССР Верховнай Со-ветён Президиумё Петр Ва-сильевич Петрова — Чăваш го-

сударство музыка театрёл ор-кестрёл артистне — «Чăваш АССР культуран тавă тивёслё. работникё» хиселлэ ят панă.

КПСС ЧАВАШ ОБКОМЕН СЕКРЕТАРЕСЕМ, ПАЯ
ЗАВЕДУЮЩИЙЕСЕМ, ПАЯ ЗАВЕДУЮЩИЙЕСЕН
ЗАМЕСТИТЕЛЕСЕМ 1990 СЪЛХИ ФЕВРАЛЬ УЯХЕНЧЕ
ЕÇСЫННИСЕНЕ ХАРПАР ХАЯ ЫЙТАВЕСЕМПЕ ЙЫШАНМАЛЛИ

ГРАФИК

Кунсем Ячё, ышшё ячё, хушамачă Кам пулса ёслет

1. К. Л. Валицкая

2. М. В. Зугаев

3. З. Д. Комаров

4. Г. Н. Волков

5. Б. М. Яковлев

6. М. И. Федотов

7. Н. М. Середенков

8. Н. В. Пыркин

9. А. И. Овчинников

10. Д. Ф. Семенов

11. И. В. Пугачев

12. Г. М. Плехов

организацилă-партилă ёсепе кадр-сен ёсён пайён заведуючийё
КПСС обкомё, сирёплетме пайён
пайёнчеллэ пай заведуючийё
КПСС обкомён мунчаш секретарё
социаллă пурнăçпа экономика пайён
заведуючийё
организацилă-партилă ёсепе кадр-сен
ёсён пайён заведуючийё замести-
телё
КПСС обкомён инспекторё
идеологи пайён заведуючийё
государство-право пайён заведуючийё
КПСС обкомён секретарё
КПСС обкомё сумбинч парти кон-
троль комиссийён председателё
идеологи пайён заведуючийё пёр-

ЗАВЕДУЮЩИЙ СЕКТОМ СЕКРЕТАРЕМ, ПАЯ
ЗАМЕСТИТЕЛЕМ, ПАЯ ЗАВЕДУЮЩИЙ СЕКТОМ
ЕССЫННИСЕНЕ ХАРПАР ХАЯ БЫТАВЕСЕМПИ РЫШАНМАЛЛИ

Г Р А Ф И К

Курсам Ячѣ, ышыѣ ячѣ,
хушамачѣ

Кам тулса ысмет

---

1. И. Л. ВОЛЫНСКИЙ

3. Э. Д. Кондратьев
5. Г. Н. Волков
6. Б. М. Яковлев
7. М. И. Федотов

9. Н. М. Середенков	КПСС обкомён инспекторё
10. Н. В. Пыркин	идеологи пайён заведующийё
10. А. И. Овчинников	государство-право пайён заведующийё
12. Д. Ф. Семенов	КПСС обкомён секретарё
13. И. В. Пугачев	КПСС обкомё сумёичи парти контроль комиссийё председателё
14. Г. Н. Плечов	идеологи пайён заведующийё перрёмёш заместителё
15. М. С. Алексеев	КПСС обкомён ёёсёсёи управлюющийё
16. К. Л. Валицкая	организационл-партийл ёёсёи кадр-сёи ёёсёи пайён заведующийё
17. Э. Д. Кондратьев	пётёмёшл пай заведующийё
19. М. Я. Якимов	КПСС обкомён секретарё
20. А. М. Казаков	сумёичи пайёи заведующийё

21. Б. М. Яковлев	заведующий зам. заместителя социально-публичного хозяйства пайон заведующий
22. Ю. К. Марков	организационно-партийно-е кадры бдн пайон заведующий зам. замести- теля
23. О. Г. Денисова	идеологи пайон заведующий зам. замести- теля

24. А. И. Овчинников государство-право пайёи заведующийё
26. В. С. Шурнаков КПСС обкомёи секретарё
27. Н. В. Пыркин идеологи пайёи заведующийё
28. А. Д. Семенов социалл пурмаша экономика пайёи заведующийё заместителё

КПСС обкомёиче йышайнаёш. Йышайёва пымашкёи маларах 22-21-31 телефонла, пёрремёш секретарё патисе йышайёвалы-машкёи 22-40-75 телефонла шайкаралласе сырэнмалла.

Йышаму вахачё: ёс кунёсемче 14 сехотен пулсаса: тўрё сыхайу 11 сехотен пулсала 13 сехотен 22-46-79, 22-55-70 телеф.

фонсомпо пулатъ. Шаматкунсенче 10 сехетрен пуслас 14 сехетчен йышанассе, түре сыхану — 8 сехет те 30 минутран пуслас 10 сехетчен.

Чавашов — Чаваш государствен университетчӗн преподаватӗлӗ, обществӑлла корреспондентсен университетчӗн ректорӗ, сӑхӑдӑн малхат комиссийӗн председателӗ В. П. Валинов — республикарӗ «Коммунизм ала-ведӗ» хаҫат редакцияӗн пай заведующийӗ, М. И. Иванов — республикарӗ «Советская Чувашия» хаҫат корреспондентӗ, В. П. Бояшиова — Чаваш АССР телевидение радионешани государство комитетӗн председателӗ, М. Н. Мареева — республикӑн «Советская Чувашия» хаҫат редакцияӗн пай заведующийӗ, А. А. Кирьянов — Чаваш АССР Журналистсен союзӗн правленийӗн сӑхӑн составӗн, ревизор комиссийӗн суйланӑ, Чаваш АССР Журналистсен союзӗн правленийӗн председателӗ пулма альтернативӑ икӗ кандидатура республикарӗ «Советская Чувашия» хаҫат редакторӗ И. Кириялова тата сӑх хаҫат аҫӑл корреспондентӗ А. Кряжинова сӑнӑ. Вӑрттан сайласа, Чаваш АССР Журналистсен союзӗн правленийӗн председателӗ пулма А.

публикатори «Пионер сасси» ҳафт
редактор, Л. В. Ракин-
на — Шудашкарти лир-авар
комбинатҳои «Текстильшик»
ҳафт редактор, А. М. Кра-
жинов — республикари «Со-
ветскя Чувашия» ҳафтаи ас-
лӣ корреспондент, Н. Д. Ти-
мофеев — Чуваш кенее из-
дателствоси «Чуваш АССР Жур-
нали»

тателствини директор, Н. В. Васильев — Вързар районски «Хералд ялав» хаҗат редактор тата ытисею — пурё 23 сын тухса калаҗи.

Сүтсе яваӊ йыгуна Чӧваш АССР Журналистесн созаӊ

лытесн созаӊ XII съезден сыйлаваӊ правлений беррём пленумё пулса ятн. Уста о ганивалылаӊ йытисею пахтукый. Пленум Чӧваш АССР Журналистесн созаӊ правлений ответлаӊ секретаре пу

XII съездъ тиверскѣ постановляе- ма Б. П. Комиссарова суммаша
на Выпѣннѣ, **В. ПАВЛОВ.**

ТАСС
КОРРЕСПОНДЕНЧЕСЕМ
ПЕЛТЕРЕССЭ

Мускав

Лихачев ячело хисепленек заводри изобретательсем медицин инструменчесен чатамлахе ус-терме пулшма. Ёссем вакуумра инструменчесен сине метале сийенесрен хатаран сине вителли меслет туса хатерлене, саваса пэхна, халэ уппа уса курацсэ. Автозаводри металлургсен теоретство коллектив сак синеблэте патентла сиреп-летсе хатарна. Кунта туса хатерлене пите чатамла шаванч, терле инструменчесене тутатран управисер, илембосе тунисер пусне, вёсен сиреплехе чылай ус-терет. Саваса завод поли-клиникичч врачсем те ху-шанна.

Луцк

Волын область центрэнче саван машинисем сутакан писак автосалон ус-тис. Ку вил Украинин вяр-ман тараканчч саван йыш-м пёрремеш педерприти. Теллесе службесем маши-на туянакесене мёнпур докуменцине йеркене кёр-ме пулшассэ. Кунтах ав-томашинишан тулеме уе, ана регистративе те, стра-хана та пулат. Саван пе-кех машинишан терле пайсе-не тутат сисерен управ-ма пай паракан пулшаш ёс-сем пурисласа парассэ. Ком-плекса запас пайсен мага-зини, бензинна заправка ту-малли станица кёрет.

Оренбург

Пётр Российяри сунсан-таван сыхлакансен обще-стваи вырэнти организа-цийе Урале саван фонд туса хуя. Сак юханшыв юлашки вихтра пите ва-раткан сити, саванна та ана сиплемешкен уса-тени-и чылай кирле пулат. Сак теллесе ёнтэ СССР Пурин-малли сун-йерпе социал-аэ пурас банкён Оренбург уйрэмине 700091-меш но-мернэ итерлэ снет усн. Унта Урал шыне сипле-мешкен сывсан хайсак ир-мёна уса-тени хуя.

Таллин

Тавралха кылласке сыв-ханий писак йытыва татсе-пама республиккери наука-вайсене пёрлештерни кир-ле. Саванна та Эстония на-укасен академиклэ пёрлехи-пулшасе тинис теллесе кун-институте туса хуя йы-шанна. Ана Термифизик-ла электрфизика институ-ча, Геосети институтэн та-та йти коллективсен наука-исследованийсене икисэ-и.

КПСС Шупашкар хула комитечен VII пленуменчен

Патерничч ёнтэ, парти Шупашкар хула комитечен VII пленум хула комитечен бюровёне аппарачен ёне сёнетсе улаштарисе мейле пини сунчен уяни пёрремеш секретарё А. А. Леонтьев туй доклад сётсе явн. Пленум ёне КПСС обком пёрремеш секретарё А. П. Петров хушанна, тухса каласн.

Парти комитечен бюровё-не аппарачен ёне сёнетсе лалахлатас теллеше, тесе палартна докладчик, чн малтан КПСС XXVII съез-чен, хула парторганизацийн XXXV конференцийн тата хула комитечен пленумесен требованиёсене шута йлн. Бюро составёне партипе со-вет органёсен работниёсен йышине чакарна. ёс коллек-тивёсенчи коммунистсене, наукапа техника тата твор-чество интеллигенцийн пред-ставителёсене ытларах кёрт-нэ. Бюро членёсене хушани-че — хула комитечен вице-секретарёне халэх депутатё-сен хула Советн ёстанко-мён председателёсёр пус-не, промышленносри работ-ни, руководитель, учитель, уни-верситетн кафедра заведую-щий, писатель, СССР хал-эх депутатё, строителст-во комплексн руководителё, комсомолан хула комитечен секретарё, заводри партком секретарё. Терле профессия-лэ, пурнаса хайне евр пуян опыт пухна коммунистсем хайсен ёсене, пуларулахё-не ыр ят илнэ, хайсен принциплахёне парти орга-низацийн чан-чан кёр-меш пулса тана. Сак бю-ро активлахёне пусарулахёне ёстерме пулшаш пулшан, уяна ёне куллетхи пурис-па, коммунистсене, халэх итересёсеме тача сыхантар-са туса пима май пан.

Бюро тата хула комите-чен аппаратёне принцип-ла, харпэр хай пухашне ус-сён пёртемелли, критикапа са-мокритикапа аталантармалли, пёр-пёрне анланмалли, па-ртилэ юлтанпалхлэ лару-тару туса хуя. Саванна йышан-на решенисем, ыйтусене сёт-се явн чухне пухашсем пёр-пёр мар пулн пулн те, кон-кретларах, вёсем умри я-ла-даёсеме килешсе тарассэ, вёсене пурнаса кёрте, кон-троллесе тама ответла сын-сене палартса хурацсэ.

Коммунистсем, хула сян-нисем ыйтнине бюро ларавё-сенче Шупашкарта коопера-тивсен юханне аталантарас, видеосалонсене ёне йеркелес ёри ситменлехе сунчен та-та йти чылай сивч ыйтава сётсе явн. Хула комитечен пленумё-сене палыха пурнаса калар-

са тараканчч требованиёсене шута йлс пртерме тытан-на. Ку чухнехи каткас та сиреп ыйтусене сётсе явс-сэ. Хула комитечен членё-семе член кандидасёсем, йти актив малтан производ-ство участокёсене ситсе ку-рассэ, вырэнти лару-тарула паллашассэ, ёс коллективё-семе тел пулассэ. Ун хуя-

Саванчч, черетлэ пленумра Апат-симёс программине пур-наслас теллеше хула парт-организацийн умёне таракан-задчасене сётсе явн. Са-ма-х та сук, сивч ыйту. Про-мышленность предприятийё-семе строительство орга-низацийсене хайсен вайёне апат-симёс мён чухлэ туса йлме пултарнине таранин тишкернэ. Сав шута пред-приятисен хушма хушалахне аталантарисе те кёрет. Хал-лехе ку ёне, тухс калас-пулат, ёс малалла кайн сив-чест. Чылай хушма ху-салахра сёрпе тулн уса

шение бюро тата хула ко-митечен аппараче сиреп кон-троллесе тамацсэ. Хула про-мышленность, пётмёшле ил-сен, халлах кирлэ таварсем туса каларисене вуникёмеш пилёсуллах пусланиранпа 222 миллион тенгелёх ёстер-нэ пулсан, уйрам предприятия-сем сак ёс сав-савлах кир-лэ пек йеркелесе ярамал. Ку вил сун-илёе лайлах таварсем сителёклэ парса та-ма пума чармантарат. Ахальтен мар хула халлах магазинсен сентрисем пуш-шан сиреп тивелёшле пашарха-вать. Паллах, ку ыйтусене

цисем курмаш пулассэ. Хула комитечен самраксем ёс-лен комиссий те савара шыв сыпн лех пурнат. Пурнаса ыйтнине тивелестер-се, хула комитечен аппараче хайн ёсене лалахлатас пима тарашат Юлашки вай-хатра аппарат работниёсем сынсене нашин кунах йыш-нассэ, пёрремеш секретарё — уйахра ник хуя. Ёссын-нисен жалобисем тарых йы-шанна решенисем мейле пурисланнине контроллесе тарасин йалана кёне. Хула комитечен ответла работни-кёсем саван лех нашин

Грибова, В. В. Алексеева саппа майпа суйлана. Халхи вайхатра, суйлав кампанийе пинй талхатра, альтернатив-ла майпа таратн кандидат-сем; халлах депутатё пулас-сишён кёрешсэ. Малашине пурламаш парторганизацийсен секретарёсене парти пухавё-семе конференцийёсене турремёнех суйлассэ. КПСС XXVIII съезн делегациёсене коммунистсем территори суйлав округёсем тарых суй-лассэ.

Сапах та хула комитечен парти шалти ёсене идеологи ёне татах лалахлатас пима-малла, терё пленумра. Ку ахальтен мар Ак, комму-нистсем парти ретёнен ту-хасси ёсене пырат. 1988 султа — 18 сын, пёртёр 218 сын тухн. КПСС член-нэ кандидатне 1988 султа — 624 сынна, 1989 султа 329 сынна илнэ. Парти орга-низацийсене авторитетё чак-са пини ёсен пусарусарла-хёнен, пурнаса активла позиция йышанна тарашман-ничен нумай килет. Партия хула комитечен бюровёне уяна аппарачен сакна кур-масар тама юрамаш. Уяна общественность пухаш-на-малне таранин тишкермел-ле, терёс выведёсем тумал-ла. Хула комитечен аппара-чен сёнетуре, хула партор-ганизацийн шалти пурна-не демократизация ёсене чанлих конструктор тата технолг пулмалла, терёс пленумра тухса каласкан-сем.

Пленумра производство дисциплиныне, йеркелёх сиреплетес ыйтусем тавра та сивч каласу пулчэ, наци-сем хушанин сыха-нава. вайлатас пырасин сунчен те каларёс. Шупашкар — нумай наци-лэ хула, саванна нашин на-ци сынн хайне чан-чан совет гражданд пулнине сиреп туй-са татр тесе тарашмалла.

Пленум КПССн «Парти-нальхы условиясн наци по-литики сунчен» калакан плат-форме, сак йау тарых КПСС обкомён IV пленумё йышанна решенисеме тата мероприятисеме килешил-лэн КПСС хула комитечен нацисем хушанин хушани-сене лалахлатас пырас, хула-ри ёссыннисене интернацио-налла воспитани парасине вайлатас теллеше пурнасла-малли ёс программине сиреп-летре.

Л. АЛЕКСЕЕВ.

АКТИВПА ТАЧА СЫХАНСА

сав ыйтава пёрлехи ларура сётсе явсэ. Саппа майпа «Халлах кирлэ таварсем туса каларисине тата ту-левлэ пулшаш ёсёсем пур-насласине аталантарас те-лешше хуларн парти орга-низацийсене организаторла ёсене политика ёсене вайла-тасин сунчен» ыйтава пленум-ра сётсе явма хула комите-чен членёсеме член канди-датёсеме 89 сын хушанна.

Хула комитечен бюровёне аппарачен ёсёне республика пурнаса сыханна сак ыйту-сем тел вырэн йышанассэ: экономикна аталантарас, ху-лана тулли хушалах расчёл-сине кума хатерлес. Со-ветсене ёсене лалахлатас, пра-вапа сыхлас, халлах кирлэ таварсем туса каларас, пула-шу ёсёсем пурнаслас, сывла-ха сыхлас, халлах пелёне ёстерес ыйтусем, пурнамал-ли сунт-йер, апат-симёс, экологи, культура, спорт ыйтавёсем. йти нумай си-пёч ыйту. Вёсене татса парас ёсёне бюропа аппарат хуша-лах ыйтавёсене хайсем си-не илнине мар, парти рал-комёсене, пусламаш партор-ганизациясене, ёс коллективё-сене парти тата политика ёсё-не витём кёрсе татса пама тарашассэ.

Шел пулн те, палартрёс пленумра, хула комитечен бюровёне аппараче йышанна решенисем пётмёх пурна-санчч тесе мёнпур майсем-те тулли уса курмассэ-ха.

курмассэ, яхушалах кул-турисем пите сахал туса илс-сэ, фермисем тулш парас вырэнне такак кёрессэ — Юлашки вайхатра, — терё В. И. Егоров, — про-мышленность предприятийё-семе хайсаплавлаха хайтуле-лэх сине кунна май, яхуша-лахё сине тимлэ пэхма парак-рассэ. Малашине те кун пекх пулсан, хула сав продукт-семсёр тарса юлма пулта-рат.

Строительствара татса па-ман ыйтусем чылай. Чан та, пёртёр пурнамалли сунтсене, 1985 сунхине танлаштар-сан, 101 пин таватнал метр нумайхат ёсё ян. Пурё пёр-ле шутласан, иртнэ таватна султа 1986,4 пин таватнал метр хаттер тунн. Ку вил вунпёрмеш пилёсуллахра лартн чухлэ, 25 пин сёме хаттер условийсене лалах-латна. Ачлах хаттер черёс сав-савлах пысак. Саванна, терёс пленумра, хуларн сёне микрорайонсем тавас теллеше сине тарса ёс-лемелле. Халлахё вёсем валли сёр латтасё уяна сыханна татса пама-ха. Кун-па пёрлех вёсене проектлас-син сине тимлэ пэхмалла.

Хула комитечен пленумё йышанна теллэ палла реше-ние — халлах кирлэ тавар-сем туса каларисине ус-терессе сунчен йышанна ре-

хушалах органёсене татса па-малла тейепёр. Сапах та ху-ла комитечё вёсене пурна-ласине парти енчел ытларах витём куме пултарат.

Куллен тимлэ туса пымал-ли теллэ пысак ёсёнен пёр-ви вил — сун ситмен сам-раксем преступлени тавасин усение тарса лартасин. Ку ыйтава пленум иртнэ сун сётсе явнчч, анла по-ставления йышанначч. Ач-лах преступленисен хисеп чакмаш. Тел савтасенчен пёр — ёс коллективёсене, халлах пурнакан вырэнта сам-раксем хушанин воспитани ёсене вайсарлатн. Хула ко-митечё, уйрамх пусламаш парторганизациясене сак ыйта-ва час-часх манаса хавар-рассэ. Пленумра сакан пек-тёсёлх илс катартрёс: ху-ларн видеосалонсене ёсёне юлашки вайхатра никамах та итересленест. Вёсёне на-ра пирн пурнаса хирёсё кинофильмсем час-часх кат-тарассэ. Сакантан самрак-сем хушанин харкашу-сала-су, сёме арканавё, преступ-лени сун сине тарасин тата йти те пусланас. Прес-суплени тавасин И. Н. Улья-нов-йчелё хисепленек го-сударство университетнчи студентсен общежитийёсене таранак сарыла кайн. Шел пулн те, саканшал пулам-сене пырэнти парти, проф-союз, комсомол, органсеме, йти обществалла организа-

цияре ёс коллективёсене коммунистсеме, ёссыннисеме тел пулассэ, парти пухавёсене, партком ё партбюро ларавёсене хушанассэ.

Усёналлах сарас, парти ёсё сунчен активна, комму-нистсене пёртерсе тарас, аталантарас парас теллеше малтанх утамсем тунн. Пле-нум ё бюро ларавё пулса иртн сунчен республика ха-сачёсене пёртерсех тар-рассэ. Кашни кварталта пёр-ре хула комитечен бюллете-нэ тухат. Кашни куп ятарласа радиопередачёсем пама тытанн. Ситес вайхатра конференциясеме, идеологи активне теллелусем ирт-терме, пропагандисем, пу-сламаш парторганизаци сек-ретарёсем валли информаци бюллетенёсем каларма пал-артн. Хула ха-сачё тухма тытанмалла.

Хула комитечё надр поли-тикине лалахлатас ёне те тимлэ ёсёсине палартмалла. Саванчч, уяна секретарёсене альтернативла майпа суйлассэ. Аппарата ёсеме работнисене конкурс суй-ласа илме тытанн. Хушалах руководителёсене те кон-курс суйласа илсёс. «Тек-стильмаш», «Металлист» про-изводство пёрлешёсене, «Росаэтоматстром» наука-производство пёрлешёсён генеральнай директорёсене В. А. Лихачева, А. Н.

валидсене пулшаш памалли майсене пысаклаташн. Николай Семенович, таван литературна искусствоари сё-нелёсене лалах пелсе таракан-скер, Анатолий Емельянов, Лаврентий Талерова, Георгий Краснов тата йти сыравсён произведенийёсене сивчелх

Пирён кандидатсем

ЁС КЁТРЕЧЁ

алэ сунна май, сцена, сунчен аяч. Унта Маря республикни красноармейскисеме туса сыв-

сён-су фермине сёнетнэ. Ма-лапалах плавёсем те пёч мар. ПУЛАС депутатсене халэ

вуласа тухма вайхат тулкан-скер, союз ёсёсёсене те култура сителёсеме пал-лапалласине сиреп йалана

Идеологи пайён почтинчен МУЗЕЙ ХУСИ

Час-часх кёретн район конгрессн краеведени му-зеине. Кампанийе сёснине асархатн упта. — Ёсёсем мёшлэ? — йа-та-та.

— Йеркеллех... Алэ усса ларма вайхат сун, — тет Александр Семенович. — Сынсем илсех тарассэ. Док-ументсем шыраса вайхат пума йртет. Хамар тарых-ра сирма-сатра пусласа кайн пири статья сыра пёртёрн, ак.

Ситмёло сыхарат ёнтэ вил. Сёсё самалх туралн. Пурнаса ёсёсене пртернэ. Районти халлах итересёс ёс пайел методика юбино-чен заведующий, лектор, учительсен районти профессора организацийн председателё пулн. Пёс-сё тухсан, госгоср аген-тёне ёсёсене. 1985 султа музейе кунн. Чн малтапх уяна советне йеркелёс. Совет членёсеме ялсене эксплуатасем пухма тытан-н. Ёсёсене вырнатарма Елнэ Наварпа суралса ён-н П. М. Меркурьев пёс-о-вер пумай пулшн.

Музей малтан таватн пу-лмёсчч. Иртнэ султа тата-нн йлём хушавч. Халэ экспонатсем пин ытла.

Тавай пулсёсене Совет плавне 1918 сунхи мартн 31-мёшлэ туса хуя. Му-зейре вулэ ёстанкочл пёр-ремеш председателё пулн А. П. Павлов (Рапп) сав-уёсчёлёс курма пулат.

Сар мухтавн валё пысак вырн йышанат. Альбом-ра Аслэ Отечественнай вёр-сёра пур хуя 2,780 попн хушаматве сыра — хуя. Кунтах П. М. Меркурьев художникн «1941—1945 сулсене Тавай тараканчч сыхланмалли сооруже-ние туп» уёсчёлёс кур-ма пулат. Совет Союзн Героисён Н. Х. Бухтудо-ва С. В. Коновалов паттёр-лахёне хайлахё сунчен ка-лакн материалсеме пур.

Тавай районччен нау-кисен 10 доктор, 49 канди-датё тухн. Ытлархатн Александр Семенович та-ча сыхану тытат. Музейре кашни савуёсчёлёс сакан-са тарат. Районта усе сит-мёш творчество сунисе пурнйёсене тата ёсё-лахёне паллашма пулат. Иртн султа кунта П. М. Меркурьев художник-фрон-толик выставкин урёс. Нумай пурас курчо ун-та.

Пёчёккисен саванасё— аслисен саванасё

Совет ачисен В. И. Ленин ячелё хисепленек фончён Чаваш республикни уйрамён суйлав умёхн платформн

Совет ачисен В. И. Ленин ячелё хисепленек фончён Чаваш республикни уйрамён партиле правительство сёршы-ва халхи йыш лару-тарури-илс тухма тарашине ирлат-тате социализм гуманизмла сёне саванасёсён, обществ-ла сак таллава пурнаса кёр-

Республика уйрамён интер-нат уфрөденийёсене аёро-накен тата вёрсене тухакан ачасомёшн уйрамх тарашмал-ла. Вёсен пурнаса лалахлат-ме, малалла вёрсеме, про-фессии илс ёсеме тытанмаш-кан пулшмалла. Ачалла сёмсёсене пулшаш

ТАСС ФОТОХРОНИКА

САН ЯТУПА, ПОЭТАМЪР

ПЕНЕНЬЯН Корейския соци-
листическага партини Цент-
рални Комитетин председател
Ли Те Вук СИААпа Кан
Корейдан казас перакан
и перенесем иртетоман
ини сийлет. Вал киятис
и килес вазарин стийтис

— Нуляс пазик проектисин конкурсе сиччине чылашаша 10 лет пуаш тетен. Вал мейле яртин пирик дай вахтайне дашт-журналта теллен каласа пана. Жыры В. Наргонин студентор проекте чл аналди тесе пышашиче. Автор, В. Филатовна перде, проектия малалла еселе. Туса

Тёрлѣ континентсенче

тиг туса класкенисе хараҗ
мыркан керешуре пудашини
перлах Колумбирен илсе ки-
лекен чечексемшен таможна
вадодгосе кутарсе ямие са-
шылса сиса кутарсе. Сакан сан

Хёспашал
түянать

Египет җариге «Чапэррэл» зе-
нитлә ракетәсем сутасся бирки
пысак килешү туни җинчеп
пәлтергә.

ҖӘ. ВАЗ-2108 модель никкәсә сһичкә туса хәтәр-
ленә «Лада — Карлота» машинаһа паллама та
суҡ. Вәл шалтан та, тулаш еңчән те лите үл-
шәннә. Төпәр модель — «Лада — Каприс»
та сәмәл машинаға сүрәмә юратаксанн ил-

Шуша, районти санэпидстанци-
он сумаче калорада парри-
сене етересе енепе ескен
ушрам бригада йеркедеме-
ли йиса парх турсе, дер-
удин анисем сине йисам
сачар. Ушпан хуш укса те-
дешер. Халэ йисам нам епле
тудума пулгарты, саппа ту-
паты. Халесем саппа йерки-
не йемесер иннек туснисем
те, пулдасе.

таптылаһа. Каллех өкө са-
патыс уунга кыта таптанар-
малла. Ку кара патта сыйне-
сана мар, сарансем те ытла-
аа. Аппар. Күрү сүрүткөтөн
улах-сарансем уйарса памал-
ла, тессе те, сымал ланинх
сырлаһаһа. Ку сирен ыылах,
ку ширен, тесе уйарын лумай
чармантараты. Колхозар е-
лесе баталыа п. п. ксионерсем
ыылах-черлех те, чах-пел
те урасман. Аныах та ута-
уылмаа те, тырапа та тиве-
термессе. Аппа пулти те, ял
сыыннем пелтер государт-
пала 200 центнер ытла сөт,
ниң центнер ытла сым. аш-на-
кай чылдай сунна. Ыылах.

Хресчене мён хумхантарать?

нѣ, вѣхата сапла ирттерессѣ.
Кунта совхоари парткомпа
профкоман та айанѣ сахал
мар, теснѣн, эпѣ.
Ялта ёсчен сын канна пу-
раинма пултараты, тессѣ ханѣ-
сем. Ку терас те пулѣ. Мѣн-

чёрлѣх усрама лайах усло-
висем туса парсан, ку хисеп
татах пысакрах пулиа пулѣч-
чѣ. Халѣ вара ялта пылѣах-
чёрлѣх кѣтѣвѣ султан-сул-
чакса пырать. Халѣ висѣ кил-
лѣ пѣр елѣ кайа лекет. Юлаш.

тор тунă, ун валли урапа ас-
талана. Сана телентерет:
мешен астафсен есене ни-
кам та интересленмест? Шу-
пашкарта выставка йөркле-
сен те аван пулмалла.

пәні «Лада — Карлота» машинаһа паллама та-
суҡ. Вэл шалтан та, тулаш сичен те лите у-
шанн! Телер модеһе — Лада — Кабриса
те Һамал машинаһа сүрөмә юратахансен ий.

ҒӘ. ВАЗ-2108 модель никәсә ҫинче тусе хәтәр-
ленә «Лада — Карлота» машиниһа паллама ға
суҡ. Вәл шалтан та, тулаш еңнен те битә үл-
шәһәннә, Төһерә модель — «Лада — Каһриса»
та сәһәл машиниһа сүрөһе юратаҡансән иҫ.

ХАНАРА— ПАЛЛА АРТИСТСЕМ

Куракансемтӗн юратнӑ актёрна тӑх пуйи — яла-пах пысӑк савӑнӑс. Савӑн-пах пуйи Мускавран килнӗ хӑнасемте курӑйсма Шупашкарти «Сеспель» кино-театра халӑх йышӑ пухӑн-чӗ. Леонид комсомол ячӗпе хисепленекен театр актёр, СССР халӑх артистӗ, СССР тата РСФСР государство премийӗсен лауреачӗ Евгений Леонов тата РСФСР халӑх артистки Лариса Голубкина хӑйсеп пулта-рулахапчи палла тапхӑр-семте паллаштарчӗс, сӗнӗ ёсӗсем сӑнчеп каласа па-чӗс. Шоу-театр програм-мине Рудольф Фурманов артист кӑтерекӗ артсе пычӗ. Паян кинотеатрта юлашки тӗлпулусем протӗ-сӗ.

● СССР халӑх артистӗ
Е. П. Леонов тата РСФСР
халӑх артистки Л. И. Голуб-
кина

Ю. Дмитриев
фотожурчӗксем.

Сирӗн йытӑва

Хӑй ёсӗнче чӑн аста

ШӐМӐРШӐ районӗнче

Витӗмлӗ пулӑшу

Шӑмӑршӑри вӑтам шку-
лӑн аслӑ класӗсенче вӑр-
некенсем, «Шемуршин-
ский» совхозпа килӗшӗ туса,
А. Хлюкин учитель ертсе
пынипе 2 гектар синче хӑм-
ла ҫитӗнтерсе паҫӗс.

Тӑрӑшни харама кӑймен
вӑсен: арендаторсем госу-
дарствана чи лайӑх паха-
лӑхпа 1.594 килограмм тӑпӗ
хӑмла сутрӗс. Совхозри ра-
бочисем вара, аҫӑ, 4 гек-
тар синчен те сӑкӑн чухлӗ
пухса кӗрттеймен.

— Аренда подраҫӑн ус-
си пысӑк, — тет совхоз ди-
ректорӗ М. Захаров. — Ки-
лес ҫул хӑмла лаптӑкӗсене
пӗтӗмпех арендаторсене
шанса пама шуларӑмӑр.

Шкул ачисен вӑйӗпе

Пӑҫӑрлӑ Пашӗлӗнчи вӑ-
там шкулта кролик тата
сысна фермисем пур, унти
мӑнпур ёсӗсене вӑрнекен-
сем хӑйсем пурнӑслаҫӗ. Кӑртисӗнче кӗлӗ чапӑ, ун-
та караспа карп пулнисем
ёрчотӗсӗс. Ҫывӑх вӑхӑтрах
шкулта пысӑках мӑр утӑр
йӑркелеме палӑртнӑ. Вӑлле-
семпе рамӑсене аҫсем
мастерскойӗнче хӑйсемех
ӑсталӑҫӗс.

Ҫаҫна палӑртма кӑмӑллӑ:
шкул столовӑйӗ валли ыш-
каҫна пахӑҫимӗсӗ вӑр-
некенсем хӑйсем туса илӗс-
сӗ.

Тутар чӗлхипе

Патирекре ҫӑвашсем, ту-
тарсем тата вӑрӑссем пу-
рӑҫлаҫӗс, килӗштерсе ёҫлӗс-
сӗ.

Сирӗм ҫул каялла ялти
шкулта тутар чӗлхине вӑ-
рентме пӑрахнӑ пулнӑ, ҫа-
на май ҫамрӑксем пыра-ки-
ле тӑван чӗлхене те манма
пуҫланӑ.

Ялти ҫынсем, район хӑҫ-
чӗ сине тӑнипе кӑҫал Пати-
рекри вӑтам шкулта сӑн-
рен тутар чӗлхине вӑрент-
ме пуҫланӑ. Ачасен ашшӗ-
амӑшӗ ҫаҫӑнпа питӗ кӑмӑл-
лӑ. Колхозри ача садӗнче
те тутар, ҫӑваш тата вӑрӑс
халӑхӗсем юрри-сӑвине вӑ-
рентес тӑлӑшпа нумай тӑ-
рӑҫлаҫӗс.

И. САЛАНДӐВ.

НЛО (вӑҫекен палӑ мӑр объект) феноменӗпе интереслен-
нӑ, мана Йӑпреҫен килнӗ хыпарсем уйрӑмах хумтанар-
чӗс. Ҫаҫна май пӗлтӗрхи декабрӗн 23—24-мӗшӗсенче Йӑпреҫ
районӗнчи Кӗлӗмкӑсси, Хурамал, Шӑрттан ялӗсенче тата Йӑ-
преҫ поселокӗнче НЛО пулӑмӗсене асӑрханӑ ҫынсемпе тӗл
пулса калӑҫрам.

Эпӑловсем ҫирӗплетсе кала-
нӑ тӑрӑх, пӑҫекен палӑ мӑр
объектсем ҫӑр сине пурӗ 6 пин
хутчен аҫса ларнӑ, пӑҫекен
пӗр шӑпӗ Совет Союзӗн терри-
торисе алпӑ. Совет Союзӗнче
150 ҫырӑп кая мӑр НЛО пас-
сажирӗсемпе тӗл пулнӑ, тесе
ҫырнисене те тӗл пулатӑп. Ав-
тор тӑпӑҫе палӑртнӑ тӑрӑх,
ҫав тӗлӗнтермӗш объектсене
Ҫӑваш ҫӑршывӗнче 1989 ҫулта
30 яхн, унчӑххи ҫулсене 10
хутчен асӑрханӑ. 1974 ҫулхи
май уйӑхӗнче эпӗ хамран пӗр
500 метрта вӑтӑр метр вӑра-
мӗш сӑгара евӗрлӗ объект
куртӑм. Вӑл Йӑпреҫ айккин-
чи «Пучах» пионер лагерӗпе
юлашар хӑнтӑр—хӑнтӑр-хӗл-
тухӑҫӗнче сурҫӑр — сурҫӑр-
хӗлтухӑҫ ениелле вӑҫтӑҫ. Хӗ-
лел ҫул те самӑх тӗксӗмлӗ-
чӗ объект ҫутине.

Кӑҫал курнӑ НЛОҫекен чӑ-
лайӑш вӑҫнӗ чухне, е пӗр
вырӑнта «ҫаҫӑнса» тӑнӑ чухне
куртӑм. Вӑсем хушшинче ҫа-
раҫка, сурҫӑмӑр, «турилкке»,
виҫкӗҫлӗх, тӑваткӗҫлӗх
(туркӗҫлӗх) тата итти йыш-
ши формӑллӑ объектсем пул-
нӑ. Пирӗн республикара та
НЛО аҫса ларнӑ тӗслӗхсем пур,
тӗҫӗ. Хурамалта Ишекке пӗ-
лӗх ҫухрама яхӑн ҫуран утрӑм.
Унта декабрӗн 7-мӗшӗнче НЛО
апнипе пумай ҫын курнӑ. Яла
пырса кӗрсенех иҫкӗмӗш ҫурт
хуҫисем тӗлӗр пӑҫекен ҫавраш-
ка ҫинчен каларӗс. Малтан ҫа-
пӑшта кӗтӗм. 76 ҫулхи А. С.
Семеновӑпа 77 ҫулхи И. С.
Семенов — пенсионерсем. Ан-
на Степановӑпа Иван Се-
менов ҫапла каласа парӑҫӗс.

— Декабрӗн 22-мӗшӗнче ҫа-
хине 16 сехет хыҫӑн кӑртӗсен
пахчи вӑҫнӗ (уяла юлашар
колхозӑн виҫӗ пысӑк топливо
пистерни тата чармак ураллӑ
юла пур) кантӑкрап чугун ху-
ран пысӑкӑш кӑвак-шурӑ ҫа-
врашка пирӗнтен пӗр 300 метр-
та курнӑса кайрӗ. Ҫулӑҫ пек
айккинчен айккинне сулланатӑ,
майӗнел ҫӑр сине анаснӑн.
Анат-анат те, кустал сулал-
са, малтанхи вырӑнах таврӑ-
патӑ. Кӑкарса хунӑ пек кал-
лех сулӑна-сулӑна каятӑ, кал-
лех аҫса лараснӑн пулатӑ. Ҫа-
вӑн пек пумай сехет хуҫаласа
тӑҫӗ ҫаврашка. Хирӗс кӑртӗ-
сене те кайса пӗлтертӗмӑр. 21
сехет хыҫӑн курнӑнчи пулчӗ.
Ку урамлах пурӑнакан 59
ҫулхи В. Г. Романов (унӑн ви-
сӗ выӑлӗ НЛО аҫса ларнипе
сӑпӑнӑ) ҫаҫӑн ҫинчен ҫапла
каласа паратӑ:
— Эпӗ те куртӑм декабрӗн

НЛО: чӑнлӑх е мираж?

22-мӗшӗнче хӗрлӗ чӑмӑра. 19
сехет тӗлӗнче ҫӗлӗкрен пысӑк-
рах чӑмӑр шӑваҫт масар ку
епче, аяла яр-р! каятӑ — кал-
лех хӑпарса ҫавӑнтах тӑратӑ,
яр-р! апат те пӑч пӗтет, кай-
ран ҫӗлте тӑратӑ. Хам курман
пулсан, ененместӗмӗчӗ.

Ишекри ут картӑнче ёҫ-
келсем те 17 сехет артсен те-
миҫе хӑҫ курнӑ вӑл япалапа.

М. Т. Бронников — ёлемесӗ-
рех пурте тухрамӑр, башня па-
тӗнче иҫмӗн те нурмарӑмӑр.
Анчах шурӑ-кӑвак ҫаврашкана
«Канаш — Йӑпреҫ» сулӑн те-
пӗр епче (башняран сурҫӑр
сине) ҫул хӗррине лартна ыш-
вӑҫсем тӑррине, ҫӑр сийне
чен 3—4 метр ҫӑлӗҫӗнче, хӑ-
мӑртан пӗрер ҫухрама курах
кайрӑмӑр. Пысӑкӑш — 40—50
сантиметр. Санталӑк уяр, ҫӑл-
тарлӑ, 28—30 градус сивӗтӗчӗ,
уйӑх сурҫӑр епче тӑратӗ.
Уйӑх епчен реактивлӑ самолет
вӑҫнине куртамӑр, ӑна шар хӑй
сийӗне арттерсе ячӗ. Ҫаҫӑн
пек 15—20 минут тӑнӑ хыҫӑн

Киле ҫитсе каласап, уйӑн уяш-
ки те курса ёлӗрнӗ.

Ҫаҫ тӗлӗмӗллӗ пулӑмсем
ҫинчен каласа паракан нумай.
Пирӗн те интереслентерет НЛО
феноменӗ, тӗпчӗвӗсенче пур-
те хурав, ӑплантару нӗтӗҫӗ.
Кам пӗлет? Тең, ҫаҫинех аҫ-
тӑнӑ матери тӗслӗхӗсене
тӗл пулатӑр эйир? Халӑхи те-
орисем тӑрӑх, аҫтӑнӑ ҫын-
сем этем сӑнарӗне ҫӑҫ мӑр, ит-
ти формӑла та пулма пулта-
раҫӗ. Итти ӗрчунсеп белок
никӗсӗне ҫӑҫ мӑр, аҫтӑнӗ ра-
дио, плазма, тӗрлӗрен энерги
талкӑш ытамӗпе, куҫа курӑн-
ман матери никӗсӗне аталанма

ЙӐПРЕҢ ТӐРӐХӐНЧИ ТӐЛУПУСЕМ

Кӗтне лесничества водите-
лӗ З. В. Романов 10-мӗш клас-
ра вӑрнекен Н. В. Тимофеев-
па, В. П. Максимовпа (Ҫӗнӗ
Шупашкарти электросварщик),
Б. В. Романовпа пӗрле Хум
юлашинӑвӗ хыҫнӑ хӗрлӗ тӗс-
лӗ пысӑк кукӑл евӗрлӗ объект
аҫса ларнипе асӑрханӑ. Хура-
малта почта начальниҫнӗ ёҫ-
лекен А. В. Тихонова та сӑпӑ-
нӑ хӑй пӗрчӗ патӗнчен ҫаҫ хӗр-
лӗ объект ҫӑр сине ларнӑ вӑ-
хӑтра.

Ҫаҫӑн пек вӑрӑм тӑваткӗ-
ҫлӗ объект Йӑпреҫ посело-
кӗнчи канализация шынае таса-
такан сооружеҫисем сийӗнче
ноябрӗн 7-мӗшӗнче 21—22 се-
хетсем хушшинче 1-мӗш ача-па-
ча комбинӑчӗн картишӗнче 16
—18 ҫулхи улӑ ҫамрӑк сӑпӑ-
нӑ. Вӑсем — С. Д. Васильев,
А. К. Ефремов, А. Н. Мургин,
В. А. Матвеев, В. Л. Кириллов
тата В. И. Харитонов. Кӗлӗм-
касси ялӗнче те («Красный
фронтвик» колхоз) пӑҫекен
ҫаврашка «ҫаҫӑнса», тӑни ҫи-
чеп патӗнчӗ. Ҫысна ферминче
унӑн завелуюшине Н. И. Ни-
конова тупрам. Уйӑн сӑмӑх-
сепсен: «Декабрӗн 10-мӗшӗнче
А. С. Федоров кочегар шып
башни патне ёҫлекен насоса
чарма утнӑ. Вӑхӑт — 17 сехет
те 15 минут. Йӑри-тавра ҫу-
талса кайнипе вӑл хӑйсенче
30—40 метрта, хӗвелӑнӑҫӗнчен
шып башни ени ҫул тытнӑ
ҫаврашкана курнӑ. Аркадий
Степанович каялла ферма кан-
турне чупса кӗчӗ те: «НЛО
курма тухӑр, вӑл башни тӑпне
ларатӑ аҫ!» — тебӗ. Эпӗ, фер-
ма операторӗ Л. В. Николаев.

ҫаврашкан сурҫи вырӑнӗнчен
икӗ епчен темиҫе хут хӗрлӗ
сутӑ лайӑркисем ҫӑлтӑ тухрӗс
те шар куҫран ҫухалчӗ.

Декабрӗн 12-мӗшӗнче ирхи-
не 6 сехетре Шӑрттан ялӗнче
К. Д. Ашплатов пенсионер
хӑйненен аяра ҫӑр сӑмӑнне
Патӑрьӗл районӗ енчен Йӑпре-
ҫ поселокӗ ени шурӑрах ҫа-
врашка вӑҫнине курнӑ. Декаб-
рӗн 13-мӗшӗнче Йӑпреҫ боль-
нишине пӗр палатара ырт-
кан аҫсем — Света Оглова,
Ирина Мостакова, Сергей
Ильин, Валерий Данилов
Шӑрттан енчен «турилкисем»
вӑҫсӗчӗ теинне илсен (вӑҫен
ҫӑрҫи ҫуртан иҫкӗмӗш хутӗн-
че, Шӑрттан ялӗ унтан обсер-
ваториен пӑхнӑ пек аванах
курнӑса ларатӑ), ҫаҫӑнне пӗ-
рерӗн ҫуршар сехет хурамалса
каласа татӑлнӑ. 22—23 се-
хетсем хушшинче вӑсем кан-
тӑртан хӗлтухӑҫне пӑҫекен
3 «турилкке» курнӑ. Йӑпреҫри
Маресьев урамӗнче пурӑнакан
70 ҫулхи М. П. Носкова декаб-
рӗн 3-мӗшӗнче ирхи ҫаҫӑн се-
хетре хӗлел патӗнчен хӗрлӗ-
рех шупка (икӗ уйӑх пек, каш-
ни уйрал пысӑкрах) пӗр-пӗрин-
не юлашар пӗр харӑс вӑҫекен,
икӗ пӗр пек ҫаврашка аҫлаха-
нӑ. Вӑсем больница ениелле
сӑмӑнне майӗнел вӑҫнӑ. Пӗчӗк
Патӑрьӗлӗнче пурӑнакан В. В.
Осипова (ДРСУ бухгалтерӗ)
декабрӗн 5-мӗшӗнче 17 сехет
хыҫӑн киле кайма тухсап, Хӑм-
пуҫ Патӑрьӗл енчен хир тӑр-
рине уйӑхрап пысӑкрах шу-
рӑ-кӑвакрах-симӗсрех ҫавраш-
ка «ҫаҫӑнса» тӑнипе курнӑ.

пултарнӑ. Ҫавӑн пек орга-
низмсем ҫӑр евӗрлӗ ялангӑ-
сем ҫӑпче ҫӑҫ мӑр, тӗнче ҫу-
лӑхӗнче те (вӑсене К. Э. Ци-
олковский «эфирные формы
жизни» тӗнӗ) нурӑнма пулта-
раҫӗ.

Пирӗн республикара НЛО пу-
лӑмӗсене тӗпчӗкен коллекци-
сем ҫук. Ҫаҫна май республи-
кари коллекционерсен обще-
ства ҫӑмӑнче ӗнӑвӗсене итер-
есленекенсеп ушкӑнӗ пуҫ-
тарӑнма пуҫларӗ, секци йӑрк-
лем-шутларӗс. А. Л. Актурин
пӑҫекен «турилкке» ларнӑ вы-
рӑна ҫирӗплетсе паракан био-
логичи ракинче хӑтерлет. Вӑ-
ҫекен объектсеп пысӑкӑшне
пӗлме те триангуляци меслечӗ-
не ҫаҫ курма вӑрнеклӗ вӑ-
сен. Фотоаппаратпа ҫаҫӑн вӑ-
хӑтра НЛО укерсе ӗлкенсене
сӗнӗ параснӑн. Диафрагми-
не ҫаҫ тытмалла, выдӑржине
1 ҫеккунтра 3 ҫеккунт таран
тытмалла, уҫӑран негативсем
тухмӑҫӗс (сӑнарсем мӗлкӗлӗ
тухнинчен хӑрамалла мӑр).

Хаҫат вулакансепнен те пу-
лӑшу ытӑҫшӑн. Сентабрӗн 13-
мӗшӗнче ҫаҫӑнне (миҫе сехет-
не юри каламастӑр) Шупаш-
кар сийӗн пӑлӗк хутӑ ҫурт-
сепнен 10 метр ҫӑлӗрех тай-
ра шавлӑ саслӑ виҫӗ ыҫкӗҫ-
лӗх тӗрлӗ ени ҫуҫса вӑҫсе
сӑрнӗ. Хӑшпӗр суртсем сийне-
че чарӑна-чарӑна тӑнӑ. Ну-
майӑш курма пултарнӑ аҫа.
Куракансем автор ҫаҫ адрес-
па сырса пӗлтересне кӗтӗлтӗр:
428031, г. Чебоксары, ул. Про-
летарская, 15, к. 149.

В. ШУРЫГИН,
биолог.

Спорт

Рекорд ҫумне — «Гран-при»

«СОВЕТ СПОРТСМЕНЕ» СЕРГЕЙ АФА-
НАСЬЕВ ПИРЕН ҪӑРШЫВРИ ҪАМАЛ
АТЛЕТСЕНЧЕН КАҫАЛ ЧИ МАЛТАН ПЕ-
ТЕМ ТЕНЧЕРИ «ГРАН-ПРИ» АМАРТУСЕН

Спорт

сех. Август нуҫламӑшӗнче Ан-
глире Европа кубокӑн (хӗ-
рарӑмсен команди — «Кемел
хӗр», арҫынсен «Флоренти ча-
шӑк» парлесемӗн ӑмӑртрӗс)
пыракан кӗрешӗре те палӑрт-
чӗ. Ун сийнен пӗр-
пӗр...

Спорт

РСФСРта МАЛА ТУХАССИШӐН

Январӗн 29-мӗшӗнче Пошкар-
Олара нуҫсакар тултарман
ҫамрӑксем хушшинче йӗлтӗр-
сӗҫ аҫӑнри ӑмӑртӑҫсем пулса
иртӗ. Пирӗн республика ҫы-
н унта Ҫӗнӗ Шупашкарти аҫ-
сепне иҫсен шкулинче йӗлтӗ-

Сирён ытла мёйле тивестерессе? СЫНСЕМШЁН ТӐРӐШСА

ВАРНАР. Сирён сӱл ёслет магазинта В. Иванова. Юлашки вӑхӑтра — апат-сымӑс продукцесем сутакан магазинта. Тавар туянакан-семпе аял вӑшават.

Пурте пӑлтӑр ёнтӑ, халӑх вӑхӑтра пылак продуктсем сӑларӑх. Сапах та Вера патӑнчен печени — премӑк тӑтӑмӑсть. Ирӑне эрнере, акӑ, тӑхӑр катка повидло тӑне килсе сутрӑ. Хамӑр ялсем аяках мар, кӑрӑш ялсем те килсе ылар. Равло складӑнче пӑр вӑхӑт печени-премӑк пулман. В. Иванова сӑз кун-семӑн пӑр машина печени тӑне килчӑ. «Астан тупса килчӑ» — мӑтӑсӑ сӑнсем. «Печени тупа сӑре сирӑм. Элкӑе кайса килӑмӑр», — ӧвӑттерӑ вӑл.

Вера Ивановӑн тивӑстӑ канӑва кайма та сӑз сутрӑ ёнтӑ. Аяках юратӑ ёне пӑрахма шутламӑсть-ха вӑл. Таварсӑварӑнӑш пӑлӑсене уйӑксерӑн ирттерсе пурӑлатӑ.

И. СИРОТКИН.
общественла корреспондент.
Сирӑн Сирӑн ялӑ.

Хӑй ёсӑнче чӑн ӑста ПУРНАСРИ ВЫРӐН

Хӑшӑ-пӑрӑ ёвентерӑ тӑрӑх, кашни сӑнах пӑр-пӑр ёсӑре генерал пулма сӑралӑть, аяках та кӑларӑпа пурнасри хӑйӑн чӑн вырӑнне чылайӑшӑ тупай-мӑсть. Шел, пӑллах. Мӑн ёвӑтленин пурнасрӑнӑшӑ, пӑрӑн шӑпа епле илемлӑрех те тупӑрӑх пулмӑлла. Сӑкпа сирӑплетекен тӑслӑсем темӑсе те илсе кӑтарӑма пулатӑ.

Вармартӑ халӑхӑн йӑла ытӑвӑсене тивӑстерекен управ-ленин арсымен ӑвӑтчи парикмахера Е. О. Ивановӑнӑшӑ илер, акӑ. Сирӑн сӱл ытла ёс-лет ылар кунта. Кашни уйӑх пӑрӑнӑш шӑвӑкӑн туптарса ыларӑ.

Пӑллах, парикмахерӑн ёс-тӑпине ысӑн чухне пӑлаз мӑн чухӑш туптарине кӑтарӑкан шӑлапа е пӑрӑсемпе кӑна сӑрӑлахма сӑх. Тӑл ен кунта — пӑлахӑх. Апа ылар халӑх хӑклатӑ. Вӑл ёсӑме пусӑнӑ-райпа Е. Иванова ысӑне сирӑн пӑр сӑхӑн та асӑмӑсӑ йӑла управленинӑшӑ, грамота-семпе премиясем пӑп сӑнӑн кӑлашӑ ылар ун ёс кӑвекӑнӑн кашни йӑркӑрех.

— Евдокия Осыповна ёсӑне пурте кӑмӑллӑ, ун пек ёсӑн пӑрӑн патӑрта ытӑ хушӑшӑн сӑвӑнӑтӑр кӑна ӧпӑр, — тет йӑла управленинӑшӑ начальни-кӑ Александр Алексеевна Никиторова.

Сыӑсем мӑн шутласӑ-ха?

— Ёпӑ хамӑн сӑсе ун пӑтӑнче кӑна кастаратӑп. Алли ытӑн вӑт ун, хӑвӑрт тата ла-йӑх касатӑ, — тет сӑс ылер-ме Аранусӑн ытам шкултан килӑ В. Дмитриев унӑ.

— Парикмахер профессияе алла илсе тесе, Вармар посе-локне 1969 сӑлах декабрӑн 5-мӑшӑнче килӑм — аса илет Е. О. Иванова. — Ун чухне кунта ысӑ уйӑхӑх курс йӑр-келӑнчӑ. Мӑнӑ пӑрремӑш ыерентекен Н. Матвеева па-рикмахер пулчӑ. Сӑпӑллӑ та кӑмӑллӑ хӑрӑрӑм хӑй мӑн пӑ-лине мӑна пӑтӑмӑх пама тӑ-рӑшрӑ.

Кӑлас пулатӑ, сӑк профессие алла илсе ысӑн Евдокия Оси-повна хӑй те чунтанах тӑрӑш-нӑ. Сӑпӑн чухне ӑпӑнса илӑ те ёнтӑ вӑл: ку — унӑн пур-нӑсри яланӑш ыларӑ.

— Ёкӑмӑстӑр-я халӑ? — ыт-татӑп унӑн.

Кулӑшсӑр пушӑе урӑх мӑн суратма пултӑр-ши кун пек ытӑ. Вӑл ёсӑре ыкӑсӑ ёсӑс пулса ысӑн, сӑс касӑн чухне ал-лӑсем ӑмӑллӑн ыларӑчӑс те, сӑнсем те ырапа кӑна асӑн-мӑчӑс.

Пурнасри ыларӑ. Шел, пур-те тупаймӑсӑ апа. Мухтав апа тупаханӑсӑ.

В. ТОЛМАТОВ.
Вармар поселоке.

Спорт

Рекорд сӑмне — «Гран-при»

«СОВЕТ СПОРТСМЕНЕ СЕРГЕИ АФА-НАСЬЕВ ПИРЕН СЕРШЫВРИ СӐМАЛ АТЛЕТСЕНЧЕН КАСАЛ ЧИ МАЛТАН ПЕ-ТЕМ ТЕНЧЕРИ «ГРАН-ПРИ» АМАРТУСЕН ШУЧЕПЕ ИРТТЕРНЕ ТУРНИРТА СЕН-ТЕРНЕ. ФРАНЦИРИ ЛЬЕВЕН ХУЛИНЧЕ ВАЛ ИРТНЕ ШАМАТКУН 800 МЕТРА 1 МИ-НУТ ТА 49,89 СЕККУНТА ЧУПСА ТУХ-НА.»

ТАСС. Январӑн 29-мӑшӑ.

Унӑн ятне халӑ сӑмӑл атлетика юратакан-сем сӑс мар, спортпа физкультура юхӑмпе кӑшт сӑс хушӑнакансем те пӑсӑс. Красно-армейски районӑнчи Апаткас ӑленче суралса ысӑн. Районти тата республикари амартусене Мӑн Шетмӑри ытам шкулта ыерӑн чухне активӑ хушӑнӑн. Вӑл хушӑнӑн команда 70—80-мӑш сӑлсӑнче темӑсе дӑтӑн те «Советская Чувашия» тата «Молодой коммунист» хаґат-сен парисене сӑнсе илӑ.

Шӑпах ялти шкултан пу-лашӑн та пысӑк спортӑн ӑнӑш сӑлӑ. Виталий Андреевич Семенов тренерпа физкультура учителӑ Эдуард Георгиевич Филиппов пулашӑнӑш Сергей чупас ыртӑллӑхӑн пӑрремӑш ытӑмӑн тӑратӑ. 1981 сӑлта ылар Ю. А. Гагарина хаала ысӑн ирттерӑ Пӑтем Союзри ысӑн ысӑн ысӑн. Вӑсӑ километрӑн дистанцире мала тухӑн шкул ачӑн асӑмӑллах награда ытӑнчӑ. Вӑсӑ километрӑн дистанцире мала тухӑн шкул ачӑн асӑмӑллах награда ытӑнчӑ. Вӑсӑ километрӑн дистанцире мала тухӑн шкул ачӑн асӑмӑллах награда ытӑнчӑ.

Сӑкӑ сӑнӑ сӑнӑсем тумӑ хавхалантарӑн. Тенӑр сӑлта Сергей Польшӑри Лодзь ху-лине кайӑн. Пусӑса Пӑтем тенчери турнирта амартӑн. 1983 сӑлта ирттерӑ Европӑра сӑмӑрӑсем чемпионӑнчӑ Апат-кас кӑчӑн ыкӑмӑш ыларӑн тух-нӑ, кӑмӑл медаль сӑнсе илӑ. Юлашки 7—8 сӑл хушӑнчӑ

Спорт

вуншар тӑрӑ амартӑва ху-шӑнчӑ пирӑн сӑнӑш. 1986-мӑш тата 1988-мӑш сӑлсӑнчӑ, акӑ, 1500 метрӑн дистанцире амарт-са, СССР чемпионӑн ятне илӑ.

1988—1989 сӑлсӑнчӑ старт-сем пирӑн сӑнӑшӑн уйрӑмах ӑнӑшӑ пулчӑ. Пӑлтӑр сӑллах амартусене лайӑх резуль-татсем пухӑр Сергей. Совет Союзӑн кубокне икӑ хушӑн ыларӑ илӑ. Аяках та, Олимп командни кандидӑчӑ пулӑн те, тӑне ыларӑ спорт мастерӑ 1988 сӑлта Сеула лекемӑр.

Пурнасри пурнасӑх сӑв — спорт-ра та кашни хӑрӑр хӑрӑр хӑрӑр ыерентекен сӑл пама тӑр-шӑть. Сӑна пулах пирӑн сӑн-теш, тӑн сӑс Мускал облаґӑн-чи Малаховӑн физкультура институнче ыерӑн пӑтерӑн-скер. XXIV Олимп ыларӑн стартне тухаймӑр. Сапах та РСФСР тава тив-вӑсӑ тренерӑ В. М. Евстратов-па унӑн атлетӑе пусӑ ысӑмӑр.

Тенӑр икӑ эрнере — Венг-рия, халӑ ёнтӑ тӑнчӑ чемпионӑ-чӑ. Сергей Афанасьев кунта сӑнӑмӑш ыларӑн кӑла ыларӑ-нӑ, апа пулӑн те СССР ре-кордӑн сӑнӑсӑ. Сӑршӑн 1980 сӑлта ылар тӑтӑнса тӑнӑ хӑлӑхӑн рекордӑ чӑваш сӑмӑр-ке «паранӑт» — 3 минут та 40.02 секкунт.

Уйра сӑнӑ шухӑшсем, старт-

сӑн. Август пусӑнӑмӑнчӑ Ан-глире Европа кубокӑнчӑ (хӑ-рӑрӑмсем командни — «Кемӑл хӑр», арсымен «Флоренти ыт-шӑк» парисемӑн амартӑсӑ) ыларӑн кӑрешӑре те пӑлӑратӑ чӑваш кӑчӑн. Ун сӑнӑн пӑл-терӑн августӑн 8-мӑшӑнче тух-нӑ «Советский спорт» хаґатра сӑрса пӑлтерӑчӑ.

Великобританире С. Афа-насьев ыкӑмӑш ыларӑн ыларӑ-нӑ, совет командни сӑнӑ ӧкӑ парисӑт. Аста тактика тӑтса, пӑлӑртӑнӑнчӑн лайӑхӑн результат кӑтарӑнӑн сӑр-шӑнчӑ пӑлӑ спорт коммента-торӑ Александр Курашов Евро-па кубокӑнчӑн пӑнӑ икӑ кун-лӑ кӑрешӑре чӑваш кӑчӑн ху-шӑмӑнче темӑсе хушӑн те асӑнчӑ.

Спорт — Мир посолӑ, тӑсӑ. Пӑнӑк ӧтерӑра Сергей Афа-насьевӑн хӑшӑр сӑнӑмӑшсем сӑнӑн асӑмӑрӑмӑр. Унӑн спортри таланти пӑртӑлӑн Се-рафим тата Георгий Знамен-скин пӑтем тенчери XXX ме-мориӑлӑнче (1987 с.). Э. Ро-шинский турнирӑнче — тата Пӑ-тем Россиӑри вуншар амарт-тусене сӑнӑнчӑм тенӑр хуш кӑласа парӑсӑ. 1989 сӑлта кӑ-на ылар аунӑкӑ тӑрӑ амарту-сене хушӑнчӑ. Кашни хуш совет спорти ятне сӑнӑ сӑнӑнче тӑнӑшрӑ. Юлашӑнче те ыларӑ унӑн. Акӑ, ылар П. Игнатов пӑлӑх. П. Иван румин, Х. Гонсалес испанец, П. Тибо француз, Д. Наполи италян-ец, Б. Зорко югослав тата ыт-ти вуншар спортсмен ыларӑн сӑнӑнчӑ сӑнӑсӑ.

С. Афанасьев ирӑлоршӑк — СССР Хӑсӑнӑлла Вӑлӑсен чемпионӑн ятне тӑнӑн хушӑн сӑнсе илӑ.

В. КОНСТАНТИНОВ.

Спорт

РСФСРта МАЛА ТУХАССИШӐН

Январӑн 29-мӑшӑнчӑ Пӑнӑш-Олӑра вуншӑкӑр туптармӑн сӑмӑрӑсем хушӑнчӑн пӑлтерӑ-сен зонӑри амартӑсем пусӑн иртӑ. Пӑнӑн республика ыс-не унта Сӑн Шупашкарта ыс-сӑмпе ыларӑн шкулӑнче ыс-сӑм пухахансем хушӑнчӑ. Пӑр-ремӑн ыларӑн сӑнсе илӑ. Сӑ-нӑшупахансем РСФСРта ма-ла тухӑсӑнчӑн ирттерӑн амартусене мала ылар хушӑ-нӑсӑ.

САМАРКАСЕМ АМАРТРЕС

Иртӑ ысӑрӑнчӑн Шупаш-карти Ботаника садӑнче вун-сӑкӑр султан сӑмӑрӑхӑн ыс-сем хушӑнчӑн пӑлтерӑнче чуп-пассине зонӑри амартусем пулчӑ. Тӑнӑн район ӑлӑт-сӑнсем ылар сӑнӑсӑ унта.

Шупашкар районӑн ыс-не Анаст Кенерти ытам шкул ачӑн хушӑнчӑ, пӑрремӑш ыларӑн тухӑр. Икӑмӑш ыс-сӑмӑнчӑ ыларӑнчӑ — Шу-пашкарти Кӑлӑнчи районӑнчи 4-мӑш профтехучилище тата Мурӑш районӑнчи Москал-синчи ытам шкул ӑлӑтӑр-сӑнсем.

Уйрӑм пӑлтерӑсӑнчӑ Анаст Кенертен килӑ Дмитрий Зай-нӑнча унӑн командӑри ыларӑн Галина Смирнова сӑнӑсӑ.

Сӑкӑн сӑр амартусем ыс-сарӑнчӑн унӑн зонӑра пусӑн иртӑ. Ёсӑнче мала тухӑн командӑсем сӑнсе ысӑрӑнчӑн республика мала тухӑс-сӑнчӑ Шупашкарта амартӑс.

О. ОСИН.

Редӑктор А. П. КАЗАНОВ.

САТАЛАК

Синоптусем пӑлтерӑнчӑ тӑ-рӑх, пӑнӑ кӑнӑрла пирӑн республикари пӑлӑтӑ са-талӑк пулатӑ, кӑштӑх юр сӑ-вӑть, лӑпкӑ тӑмӑн ысӑрӑт. Сӑл кӑнӑртӑн 6—11 метр хӑвӑртӑнчӑ ыерӑт. Сӑнӑш температури республикари 0—5, Шупашкарта 2—4 гра-дус сӑнӑ пулатӑ. Сӑлсем пӑлӑкӑнчӑсӑ.

Кун тӑрӑшӑ 8 сӑхӑт те 32 минут. Хӑвӑл 17 сӑхӑтре ӧнӑть.

ТЕЛЕВИДЕНИ

ЮНКУН.
ЯНВАРӐН 31-МӐШЕ
ПЕРРЕМӐШ ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.35 — Сӑна-и. музика.
9.20 — Сӑлсӑрӑсӑн илӑб.
10.20 — Документӑ теле-фильм.
10.40 — Халӑх творчествӑн «Радуга» телепрограммисен тен-чери VIII фестивӑлӑ (Индия).
11.05 — Пӑнӑ минӑсӑм.
11.10 — «Двенадцать стульев». Тӑвӑтӑ сериӑлӑ илемлӑ теле-фильм. 3 сери.
12.30 — Вӑхӑт. ТСН.
13.00 — «Старинское дело». В. Шуншин кӑлашӑнчӑ тӑрӑх лӑртӑн телепекӑнчӑ.
15.30 — Документӑ теле-фильм.
15.50 — Концерт.

16.40 — Науна «Вестник».
17.25 — Ача-пӑча сӑхӑчӑ (ӑкӑ-чӑмӑл).
18.25 — «Коллаж».
18.30 — Вӑхӑт. ТСН.
19.00 — Телеесӑн. Февраль уйӑхӑнчи телефильмсем.

19.30 — Мультифильм.
19.40 — «Двенадцать стульев». Тӑвӑтӑ сериӑлӑ илемлӑ теле-фильм. 3 сери.
21.00 — Вӑхӑт. ТСН.
21.30 — Сӑнӑч ытӑтупа иӑнӑ интервью.
21.40 — Камера тенчӑне пӑ-хӑть.
22.35 — Литература диӑлогӑ.
22.55 — П. И. Чайковски 3-мӑш симфонийӑ.
23.55 — ТСН.

ИКӑМӐШ ПРОГРАММА

8.00 — Ирӑн гимнастика.
8.15 — Науӑллӑ — популярӑ фильм.

8.35 — 11.05 — Вӑрену переда-чӑсем.
11.05 — Науӑллӑ — популярӑ фильм.

11.05 — Вӑрену передачи.
12.05 — «Мир». Документӑ фильм.
12.45 — Концерт.
13.15 — Документӑ теле-фильм.
13.35 — «Хлеб — имя существительное». Телефильм. 7 се-ри.
14.40 — Чӑвашла кӑласма ыер-ментӑр. 7-мӑш урок.
17.00 — Мультифильм.
17.15 — Республика кунӑ (Шуп.).

17.25 — «Волшебная нить». Документӑ фильм. (Шуп.).
17.45 — Республика кунӑ (Шуп.).
18.00 — Советсен ыларӑ — хал-лӑх ыларӑ. Чӑваш АССР халӑх депутатсен кандачӑсем ирттерӑнчӑ тӑлпулу.

18.30 — Вӑхӑт. ТСН. (сурдо-мусаруп).
19.00 — Тӑван сӑмах — чӑваш чӑлӑх. «Ах, сӑв кунчӑнчӑлӑ не-пе...» Кӑларӑмра — йӑла-йӑр-не тата сӑмӑллӑх ытӑвӑсем. (Шуп.).

20.00 — Ырӑ кӑс пултӑр, ача-сем!
20.15 — Мечӑкпе хонейла ылар-лӑс. «Советская Россия» хаґат парнине сӑнсе илӑсӑнчӑн ирттерекен тенчери турнир. Фи-нал. Новосибирскран.
21.05 — Тӑлӑнни передачи.
21.30 — «Не буду гангстером, дорогой». (Линӑа киностудий).
22.40 — Концерт. Свердловск-ран.

РАДИО

ЮНКУН.
ЯНВАРӐН 31-МӐШЕ
6.15 — «Столица кушӑрӑ». Шупашкар сӑнӑнчӑм ыларӑ.

6.30 — Сӑнӑт радиостанцийӑ.
«Всё минутӑсӑр сур сӑхӑт». Про-граммӑра — РСФСР халӑх де-путатне сӑнӑмӑ тӑратӑнчӑн кан-дидат. Чӑваш государство ун-верситетӑн доцентӑ Г. В. Ва-силев пӑнӑ интӑрӑн. Халӑх мӑн ыларӑнчӑ, мӑн пӑлӑсӑнчӑ, курашӑнчӑ Социологи тишӑрӑ-вӑ. КПСС обкомӑн идеологи пӑнӑн инструкторӑ Н. А. Гал-кин кӑласа ыларӑ. 7.00 — 7.15 — Мусӑк передачӑсем.

7.30 — Республикӑн хӑсӑнчӑнчӑ пӑхӑс тухӑн Пӑлтерӑсем. 16.30 — «Мы вём слова». (Исте-рӑ). 18.00 — Сӑнӑ хыпарсем.
18.12 — «Еслӑсем». ыларӑнчӑ Ал-маӑчӑри халӑх хӑрӑ сӑнӑнчӑ.
18.30 — Республика хыпарсем.
18.40 — 19.45 — Мусӑк пере-дачӑсем. 19.45 — Профсоюз та-та пурнас. Улшӑну пур-и? 19.55 — 20.45 — «Сӑмӑрӑсем илӑб».

ТЕАТР

И. В. ИВАНОВ ЯЧЕПЕ ХИСПЕ-ЛЕНКЕН ЧӐВАШ ГОСУДАРСТВО АКАДЕМИ ДРАМА ТЕАТРЕ — январӑн 31-мӑшӑнчӑ «Са-ламӑн» пьеса. Февраль 1-мӑ-шӑнчӑ «Нӑчӑ кӑлсӑм килет-комеди».

ЧӐВАШ ГОСУДАРСТВО МУЗЫ-КА ТЕАТРЕ — февраль 1-мӑ-шӑнчӑ «Тысяча и одна ночь». Февраль 2-мӑшӑнчӑ «Шыӑармӑн» опера.

РЕСПУБЛИКАРИ ВЫРАС ДРА-МА ТЕАТРЕ — январӑн 31-мӑшӑнчӑ «Женский стол» в «Охотничьем зале» трагико-меди.

Спектакльсем 19 сӑхӑтре пус-лӑнчӑсӑ.

КИНО

«СЕСПЕЛЬ» — Кӑвак зал: «Однӑжды в Америке» — 9.00, 15.00, 19.00; «Боны и поноя» 13.00. Кӑрӑн зал: «Нечистая си-ла» 9.00, 11.40, 14.30, 17.15, 20.00. Кӑнӑлӑн зал: «Масин» — 19.00, 18.00, 20.00.

«ОКТАБРЬ» — «Хон Гиль Дом» — 9.00; «Нечистая сила» — 11.10, 13.40, 16.10 — «Однӑжды в Америке» — 18.40.

«ПОБЕДА» — Пысӑн зал: «Лю-бовный недуг» — 9.00, 11.45, 14.30, 17.30, 20.00. Вӑтӑм зал: «Дёка ылар» — 9.30, 18.00; «Бе-лая ность» — 12.00, 20.00; «Влюбленный мужик» — 14.00; «Столкновение лӑбӑнчӑ» — 14.00. Пӑнӑк зал: «Леди Макбет Мцен-ского уездӑ» 9.00, 13.30, 21.00; «В крайнем случае я тебе ни-чего не ылар» 11.00, 13.30, 18.30.

ПИРЕН АДРЕС:
428019, г. ЧЕБОКСАРЫ,
пр. ИВАНА ЯКОВЛЕВА, 13.
ДОМ ПЕЧАТИ, III ЭТАЖ.

ТЕЛЕФОНСЕМ: редактор — 21-00-67; редактор заместителӑсем — 21-04-17 тата 21-20-07; ӧвӑтӑлӑ секретарӑ — 21-04-26; секретарнат — 25-13-01; парти пурнас пӑнӑ — 21-08-61 тата 25-13-24; идеологи пӑнӑ — 21-03-54 тата 25-13-18; промӑшленность, строительство тата транспорт пӑнӑ — 21-33-64, 25-13-04 тата 25-13-81; агропромышленность пӑнӑ — 21-08-62, 25-13-10, 23-13-05; советсен ёсӑне социӑллӑ пурнас пӑнӑ — 21-03-04 тата 25-13-06; культура пӑнӑ — 21-08-56 тата 25-13-02; сырусемпе общественла корреспондентсен пӑнӑ — 21-05-21, 25-13-07 тата 29-76-22; информӑцие спорт пӑнӑ — 21-22-31 тата 25-13-09; фотокорреспондент — 21-45-94; хамӑр корреспондентсем — 3-24-91 (Кӑнаш), 2-10-54 (Елӑчӑ), 4-34 (Етӑрне) тата 2-26-30 (Сӑн-тӑрӑрри); издательство директорӑ — 21-00-23; пӑлтерӑсем пӑнӑ — 21-14-89 тата 29-76-89; «Вестник недели» редакцийӑ — 21-04-39; бухгалтери — 21-45-86; Чӑваш АССР Журналистсен союзӑн правленийӑ — 25-13-83; хаґатӑн общественла приемнӑйӑ — 21-22-94.

Хаґат
тунтикунсӑр пусӑе
кӑлӑн тупӑть.